

РЕЦЕНЗИЯ

за трудовете на **ГЛ. АС. Д-Р ТЕОДОР КРАСИМИРОВ ГЕРГОВ**

участник в конкурс за „доцент”

по професионално направление

3.2.ПСИХОЛОГИЯ /ПЕДАГОГИЧЕСКА И ВЪЗРАСТОВА
ПСИХОЛОГИЯ /ПСИХОЛОГИЯ НА РАЗВИТИЕТО НА ВЪЗРАСТНИТЕ//,
област на висше образование

3. СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА,

обявен в Държавен вестник бр.22/18.03.2022г.за нуждите на

Катедра „Психология“
на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Изготвил рецензията: проф. дн Красимира Петрова – ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“

1.Информация за конкурса.

Конкурсът е обявен със заповед на Ректора № 898 от 16.05.2022г. на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за нуждите на Философски факултет, като в обезпечеността на справката за часовете от катедрата са посочени учебни дисциплини, осигуряващи нуждите на факултета в посоченото професионално направление.

При изготвянето на рецензията по конкурса са съобразени основните документи, съответстващи на изискванията на нормативната база за развитие на академичния състав на Република България и на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

По процедурата на конкурса няма нарушения. В конкурса участва един кандидат – гл. ас. д-р Теодор Красимиров Гергов, преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

2. Информация за кандидата.

Кандидатът за доцент гл. ас. д-р Теодор Красимиров Гергов е роден на 07.05.1976г. Първоначално завършва бакалавърска и магистърска степен География и Регионално развитие, а след това Психология в същия университет – бакалавърска степен и МП „Социална превенция“ в същия университет. През 2010-2013 е редовен докторант към катедрата, където и защитава ОКС „Доктор“ по Педагогическа и възрастова психология. Работи междуременно и като брокер на ценни книжа, като регионален мениджър експанзия, управител на фирма. От 2010г. е на хонорар в Катедра „Психология“ в ЮЗУ „Н.Рилски“, а от 2014г. е назначен за асистент, по-късно главен асистент и понастоящем работи в ЮЗУ.

Притежава много сертификати от обучения – по позитивна терапия, по психодрама, курс по Управление и развитие на професионалната практика на психолога, курс за работа по ТАТ и Рационална психомоторика, което свидетелства за траен интерес по психология, психодиагностика и психотерапия.

Членува в престижни организации - Съюза на учените в България, клон Благоевград; Association for Science, Education and Culture. Член е на редакционната колегия на списание "Baltic Journal of Career Education and Management"; на академично списание „Годишник по психология“ на ЮЗУ и др. Ползва английски на добро ниво.

3. Описание и оценка на научните трудове.

Гл. ас. д-р Теодор Гергов в конкурса за доцент представя списък научни трудове от почти всички жанрове /21бр./, между които една монография, която е хабилитационен труд, една монография по защитена дисертация, един наръчник за студентите от специалност Психология, три публикации в Scopus и Web of Science, като едната е в съавторство и 13 студии, статии и доклади – самостоятелни – 7, останалите – в съавторство

Въпреки че за присъждането на научното звание „доцент“ не е необходимо включването на участията и ръководствата на проекти, е необходимо да се отбележи, че гл.ас.д-р Теодор Гергов има и такива. Впечатлява количеството от цитирания, като три от тях са в Scopus и Web of Science.

Хабилитационният труд *Жизнеустойчивост и самооценка през зрелостта*, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, ISBN 978-954-00-0301-6. (2022). може да се определи като актуален и социално значим, защото жизнеустойчивостта и самооценката в зряла възраст са едни от най-психологическите феномени, бележещи този период.

Уводът на монографията е стегнат, в достатъчна степен информативен и съдържа всички компоненти като цел, задачи, актуалност, хипотеза и методология на изследването .

Книгата е композирана в шест глави. В първата се дефинират понятията, свързани с жизнеустойчивостта, като тя се разглежда предимно като свързана с позитивните личностни характеристики. Изведена е нейната структура, а акцент върху зрелостта, направен е преглед на наличните в тази посока изследвания

Втората глава също има теоретичен характер и освен дефинирането на самооценката, нейните специфики, видове, проявления, се търсят онези измерения, които се отнасят до визирания възрастов отрязък. Авторовият текст е четивен, смислово подреден и строго научен. Разглежда самооценката като обвързана с целеполагането, психичното благополучие, общуването, мотивацията, ценностната система и тя е сравнително устойчива и определяща за зрелостта.

Третата глава представлява психологически анализ на зрелостта, като тук са определени границите ѝ в трите подпериода – ранна, средна и късна зрялост.

Последващите две глави са свързани с направеното от автора изследване и неговия анали. Специално разработеният въпросник е адресиран към 493 лица, почти по равно разпределени по възрастов признак и са въведени полови и демографски характеристики. Интересно е задълбоченото ранжиране на респондентите – по семейно положение, доходи, което позволява и по-детайлно проучване с подходящ за случая методически инструментариум – Въпросник на Купърсмит за самооценка, Въпросник за жизнестойчивост и психична устойчивост. Данните са статистически обработени, резултатите – визуализирани, анализите – премерени.

Шестата глава бих определила като принос в разработката, тъй като тя ни предлага Модел за работа с жизнестойчивост и самооценка, като тук имаме по-скоро насоки за работа, стратегии, които работят в тази посока, техники и прийоми.

Обобщението съдържа есеистични компоненти, но е и своеобразен ориентир за промяна в посока на осъзнаване, приемане, развиване на устойчива самооценка и формиране на качества, способности и оптимистична насоченост към живота.

Другата монография *Личностни аспекти на старостта. Монография. УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, ISBN 978-954-00-0011-4. (2015).*, е издадена по дисертационен труд на автора на тема „Семейната среда и трудовата заетост като детерминанти на личностни различия в ранната старост“, защитен на 29.03.2014г. В монографията се разглежда психичният статус на възрастните, като функция от начина на живот и доказва по категоричен начин социалната обусловеност на промените на личността.

Първата глава е насочена към теоретично позоваване на възгледите за стареенето като процес. Издига се тезата, че стареенето касае всички нива на човешката психика, като най-нееднозначни са промените на

личностно ниво. Едни от най-значимите фактори, които обуславят личностния статус на хората от третата възраст, са семейната среда, трудовата заетост и предразсъдъците относно старостта.

Втората глава засяга някои от базисните детерминанти на личността на стареещия, като тук са преплетени влиянието на трудовата заетост, на семейната среда и негативно сложилите се предразсъдъци към хората от третата възраст, обединени от ейджизма. Тук е разположено и изследването на автора, издържано в добрите традиции на такъв вид проучване, като впечатлява качественият анализ.

Третата глава е дискуссионна – от една страна, са анализирани теоретичните постановки за третата възраст, а от друга, те се съпоставят със собственото проучване на гл.ас. д-р Теодор Гергов. Така че четвъртата глава се явява естествен завършък на монографията, а именно как да подкрепим възрастните хора да преминат успешно през етапа на старостта.

Що се отнася до останалите публикации, те допълват една немалка част от монографичните изследвания, като анализират различни аспекти от развитието на старите хора - публикации № 5, 6, 9, 12, 15 и 20, а именно – основания да се отдели геронтопсихологията като самостоятелна научна област, влиянието на семейството и трудовата заетост за съхраняване на личността в третата възраст, носталгията и сантименталността в крос-културален аспект, самотата в старческа възраст.

Интерес за автора са и учениците и студентите - публикации 3, 4, 10, 17. Тук тематиката варира от изследването на самооценката и мотивацията за афилиация при студенти от хуманитарните специалности; до проблемите на работещите и неработещи младежи, до психолого-педагогическите фактори за успешна училищна среда; до проблемите и възможностите пред педагозите за работа с деца със СООП.

Друга посока на интересите на кандидата за доцент са зрялата възраст – публикации № 2 и 8 – теоретични основания за периодизациите в зряла възраст и в конкретика – проявите на ревност в интерпретирания възрастов период.

Не могат да се пренебрегнат и публикации, които са провокирали интереса на автора, като необходимостта от специализирани психологични знания в съвременния шахмат и ролята на спортния психолог /№ 11/; ролята на климатичните промени върху психичното развитие на личността /№14/; взаимовръзката между телесните модификации и отговорът на психиката спрямо тях /№19/.

Обобщение: Представените за рецензиране трудове на гл. ас. д-р Теодор Красимиров Гергов го представят в една иновативна, позитивна посока, като зрял учен, със силно ангажирано присъствие, с компетентност и задълбоченост, с перспектива за развитие и амбиция да докаже себе си, да открие новости за другите и да остави своя почерк в науката.

4. Наукометрични показатели.

Гл. ас. д-р Теодор Гергов напълно покрива минималните наукометрични изисквания по следния начин:

- Група показатели А– 50 т.;
- Група показатели В – 100 т.;
- Група показатели Г – 262,5 т.
- Група показатели Д - 235т. ;
- Група показатели Е – 51,8 т..

Общо – 734,3 по всички показатели, декларирани от кандидата, които приемам.

5. Научни приноси.

Приемам изведените приноси на кандидата и ги коментирам така:

1. Концептуализирано е понятието „жизнеустойчивост“ в зряла възраст и е доказана по емпиричен начин взаимовръзката между жизнеустойчивостта и общата самооценка в зряла възраст, отчитайки влиянието на редица социално-демографски особености.

2. Създаден е модел за работа с жизнеустойчивост и самооценка, който може да се приложи в практическата психологическа подкрепа за хора в зрелостта и чиито принципни положения могат да бъдат основа за редица програми с подобна насоченост.

3. Очертани са ясно границите на възрастовите периоди в зрелостта и старостта и основанията за тези периодизации.

4. Открити са редица закономерности в развитието на учениците, младежите и студентите, които имат формиращ и развиващ аспект в тяхното израстване като личности – самочувствие, трудова активност, самооценка, мотивация за афилиация.

5. Направени са редица проучвания, свързани със стареенето и проблемите на хората от третата възраст, като са изведени значими обобщения, отнасящи се до носталгичните настроения, свързани с минали периоди в развитието им, значението на семейната среда и трудовата заетост за съхраняването на личността на стареещия човек.

6. На основата на обобщен теоретичен и емпиричен опит, са направени конструктивни насоки за оказване на подкрепа на хората от третата възраст за успешното им преминаване през този възрастов период.

7. Анализирани са ролята на психологическата подкрепяща дейност, както за талантливите деца, в конкретика – занимаващи се с шахмат, така и към децата със специфични образователни потребности.

8. Във всички произведения прозира ангажираността на гл.ас.д-р Теодор Гергов към изследваните от него социални, психологически и

педагогически проблеми, като ясно е дефинирана и мотивацията му за анализиране на избраното от нея явление, факт, събитие, подкрепени с конкретни диагностични и практически ориентирани подходи, поднесени по нов, оригинален начин.

6. Преподавателска работа.

Преподавателската работа на гл. ас. д-р Теодор Гергов е съсредоточена в сферата на психологията - води лекции, семинарни занятия и упражнения по Възрастова психология, Психология на развитието на възрастните, Психология на стареенето и старостта, Педагогическа психология, Психология на педагогическото общуване, Психика и здраве, Еволюционна психология и др. Като е бил хоноруван преподавател е водил и упражнения по Геронтопсихология, Психология на личността, Диференциална психология.

Обезпечеността на конкурса съответства напълно на професионалния опит и квалификация на гл. ас. д-р Теодор Гергов, тъй като са в сферата предимно на психология на развитието и то на възрастните. Това се вижда от предоставената справка за учебната натовареност на конкурса за доцент. Участвал е в редица научни форуми с доклади – над 20 бр., както и в обучения, тренинги, уъркшопи и проекти, автор е на рецензии на научни статии за списание „Психологическа мисъл“, ръководител е на дипломанти, ментор и академичен наставник в проект „Студентски практики“, гост-лектор в научни и обучителни форуми и др.

7. Бележки и препоръки.

Запознаването ми с цялостната научна и академична активност на гл. ас. д-р Теодор Гергов, ми позволяват да направя следните препоръки – доразвиване на идеите му в психология на развитието на възрастните и

обезпечаване на водените от него учебни дисциплини с помагала, пособия, учебници, което е и подготовка за последващото му израстване като учен.

8. Заключение.

Като изразявам впечатленията си и анализите на цялостните научни, експертни, преподавателски и приложни постижения на кандидата, оценявайки актуалността, значимостта на разработките му, давам своя положителен вот за **гл. ас. д-р Теодор Красимиров Гергов** и препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет да му присъди научното звание „доцент” в професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и възрастова психология /Психология на развитието на възрастните/), област на висше образование, 3. Социални и правни науки, сигурност и отбрана.

26. 06. 2022 г.
Гр. Велико Търново

Подпис: /...../
/проф. дн Кр.Петрова/

REVIEW

for the works of GL. AC. DR. TEODOR KRASIMIROV GERGOV participant in a competition for "associate professor" in a professional direction 3.2.

PSYCHOLOGY / PEDAGOGICAL AND DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY / PSYCHOLOGY OF ADULT DEVELOPMENT //,

field of higher education 3. SOCIAL AND LEGAL SCIENCES, SECURITY AND DEFENSE, announced in the State Gazette issue 22 / 18.03.2022 for the needs of Department of Psychology of SWU "Neofit Rilski"

Prepared by the review: Prof. Krassimira Petrova - University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and Methodius"

1. Information about the competition.

The competition was announced by order of the Rector № 898 from 16.05.2022. of SWU "Neofit Rilski" for the needs of the Faculty of Philosophy, as in the provision of the reference for the hours of the department are indicated disciplines, providing the needs of the faculty in the specified professional direction. In preparing the review of the competition, the main documents complying with the requirements of the regulatory framework for the development of the academic staff of the Republic of Bulgaria and SWU "Neofit Rilski" are taken into account. There are no violations in the competition procedure. One candidate participates in the competition - Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Krasimirov Gergov, lecturer at SWU "Neofit Rilski".

2. Information about the candidate.

The candidate for associate professor Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Krasimirov Gergov was born on May 7, 1976. Initially, he completed a bachelor's and master's degree in Geography and Regional Development, and then Psychology at the same university - a bachelor's degree and a degree in Social Prevention from the same university. In 2010-2013 he was a full-time doctoral student at the department, where he defended his Doctor's degree in Pedagogical and Age Psychology. In the meantime, he also works as a securities broker, as a regional expansion manager, company manager. Since 2010 is on a fee basis in the Department of Psychology at SWU "N. Rilski", and since 2014. was appointed assistant, later chief assistant and currently works at SWU. He

has many certificates of training - in positive therapy, in psychodrama, a course in Management and development of professional practice of a psychologist, a course in TAT and Rational psychomotor, which testifies to a lasting interest in psychology, psychodiagnostics and psychotherapy. He is a member of prestigious organizations - the Union of Scientists in Bulgaria, Blagoevgrad branch; Association for Science, Education and Culture. He is a member of the editorial board of the Baltic Journal of Career Education and Management; of the academic journal "Yearbook of Psychology" of SWU and others. He uses good English.

3. Description and evaluation of scientific papers.

Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Gergov in the competition for associate professor presents a list of scientific papers from almost all genres /21 pcs./, including a monograph, which is a habilitation thesis, a monograph on a defended dissertation, a manual for students majoring in Psychology, three publications in Scopus and Web of Science, one of which is co-authored and 13 studies, articles and reports - independent - 7, the others - co-authored. It should be noted that Chief Assistant Dr. Teodor Gergov also has such. The number of citations is impressive, three of which are in Scopus and Web of Science.

The habilitation work Sustainability and self-assessment during maturity, UI "Neofit Rilski", Blagoevgrad, ISBN 978-954-00-0301-6. (2022). can be defined as relevant and socially significant, because resilience and self-esteem in adulthood are one of the most psychological phenomena that mark this period.

The introduction of the monograph is concise, sufficiently informative and contains all components such as purpose, tasks, relevance, hypothesis and research methodology. The book is composed of six chapters.

The first defines the concepts related to sustainability, as it is considered mainly related to positive personal characteristics. Its structure is derived, and the emphasis is on maturity, a review of the research available in this direction is made.

The second chapter also has a theoretical character and in addition to defining self-esteem, its specifics, types, manifestations, we look for those dimensions that relate to the target age range. The author's text is readable, semantically arranged and strictly scientific. He considers self-esteem as related to goal

setting, mental well-being, communication, motivation, value system and it is relatively stable and decisive for maturity.

The third chapter is a psychological analysis of maturity, and here are defined its boundaries in the three subperiods - early, middle and late maturity.

The next two chapters are related to the research done by the author and his annals. The specially developed questionnaire is addressed to 493 people, almost equally distributed by age and gender and demographic characteristics are introduced. It is interesting the in-depth ranking of the respondents - by marital status, income, which allows a more detailed study with appropriate methodological tools - Coopersmith Questionnaire for self-esteem, Questionnaire for resilience and mental resilience. The data are statistically processed, the results - visualized, the analyzes - measured.

I would define the sixth chapter as a contribution to the development, as it offers us a Model for working with sustainability and self-esteem, and here we have rather guidelines for work, strategies that work in this direction, techniques and techniques.

The summary contains essay components, but it is also a kind of guide for change in the direction of awareness, acceptance, development of sustainable self-esteem and the formation of qualities, abilities and optimistic focus on life.

The other monograph Personal aspects of old age. Monograph. UI "Neofit Rilski", Blagoevgrad, ISBN 978-954-00-0011-4. (2015)., Was published on the dissertation of the author on "Family environment and employment as determinants of personal differences in early old age", defended on 29.03.2014. The monograph examines the mental status of adults as a function of lifestyle and proves in a definite way the social conditionality of personality changes.

The first chapter focuses on a theoretical reference to views on aging as a process. The thesis is that aging affects all levels of the human psyche, the most ambiguous are the changes on a personal level. One of the most important factors that determine the personal status of the elderly is the family environment, employment and prejudices about old age.

The second chapter deals with some of the basic determinants of the personality of the elderly, and here are intertwined the influence of employment, family environment and negative prejudices against the elderly, united by ageism. Here

is the author's research, sustained in the good traditions of this type of research, impressing the qualitative analysis.

The third chapter is debatable - on the one hand, the theoretical formulations for the third age are analyzed, and on the other hand, they are compared with the own research of the chief assistant. Dr. Theodore Gergov. So the fourth chapter is a natural conclusion to the monograph, namely how to support older people to successfully go through the old age stage.

As for the other publications, they complement a large part of the monographic research, analyzing various aspects of the development of older people - publications № 5, 6, 9, 12, 15 and 20, namely - the reasons to separate gerontopsychology as an independent scientific field, the influence of the family and employment for the preservation of the personality in the third age, nostalgia and sentimentality in the cross-cultural aspect, loneliness in old age. Pupils and students are also interested in the author - publications 3, 4, 10, 17. Here the topics vary from the study of self-esteem and motivation for affiliation in students of humanities; to the problems of working and non-working young people, to the psychological and pedagogical factors for a successful school environment; to the problems and opportunities for pedagogues to work with children with SOOP.

Another direction of the interests of the candidate for associate professor are the adult age - publications № 2 and 8 - theoretical grounds for the periodizations in adulthood and in particular - the manifestations of jealousy in the interpreted age period.

One cannot ignore publications that have provoked the author's interest, such as the need for specialized psychological knowledge in modern chess and the role of the sports psychologist / № 11 /; the role of climate change on the mental development of the individual / №14 /; the relationship between bodily modifications and the response of the psyche to them / №19 /.

Summary: The papers submitted for review by Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Krasimirov Gergov presents him in an innovative, positive direction, as a mature scientist, with a strong commitment, competence and depth, with a perspective for development and ambition to prove himself, to discover innovations for others and to leave his handwriting in science.

4. Scientometric indicators.

Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Gergov fully covers the minimum scientometric requirements as follows:

- Group of indicators A– 50 points;
- Group of indicators B - 100 points;
- Group of indicators D - 262.5 t.
- Group of indicators D - 235t.;
- Group of indicators E - 51.8 points.

Total - 734.3 on all indicators declared by the candidate, which I accept.

5. Scientific contributions.

I accept the submitted contributions of the candidate and comment on them as follows:

1. The concept of "viability" in adulthood has been conceptualized and the relationship between viability and overall self-esteem in adulthood has been empirically proven, taking into account the influence of a number of socio-demographic features.
2. A model for working with resilience and self-esteem has been created, which can be applied in the practical psychological support for people in adulthood and whose principles can be the basis for a number of programs with a similar focus.
3. The boundaries of the age periods in maturity and old age and the reasons for these periodizations are clearly outlined.
4. A number of regularities in the development of pupils, young people and students are highlighted, which have a formative and developing aspect in their growth as individuals - self-confidence, work activity, self-esteem, motivation for affiliation.
5. A number of studies have been carried out on aging and the problems of the elderly, and significant summaries have been made concerning the nostalgic moods associated with past periods in their development, the importance of the family environment and employment for the preservation of the personality of the elderly. the aging man.
6. On the basis of generalized theoretical and empirical experience, constructive guidelines have been made to support the elderly for their successful transition through this age period.
7. The role of the psychological support activity is analyzed, both for the talented children, in concrete - dealing with chess, and for the children with special educational needs.
8. All the works show the commitment of Chief Assistant Dr. Teodor Gergov to the social, psychological and pedagogical problems he studied, and his motivation for analyzing the phenomenon, fact, event chosen by her is clearly defined, supported by specific diagnostic and practice-oriented approaches, presented in a new, original way.

6. Teaching work.

The teaching work of Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Gergov is focused in the field of psychology - conducts lectures, seminars and exercises in Age Psychology, Psychology of Adult Development, Psychology of Aging and Old Age, Pedagogical Psychology, Psychology of Pedagogical Communication, Psyche and Health, Evolution psychology, etc. As a part-time lecturer, he also taught exercises in Gerontopsychology, Personality Psychology, and Differential Psychology. The security of the competition fully corresponds to the professional experience and qualification of Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Gergov, as they are mainly in the field of developmental psychology and adults. This can be seen from the reference provided for the study load of the competition for associate professor. He has participated in a number of scientific forums with reports - over 20, as well as in trainings, workshops and projects, is the author of reviews of scientific articles for the magazine "Psychological Thought", is a leader of graduates, mentor and academic mentor in a project. "Student internships", guest lecturer in scientific and educational forums, etc.

7. Notes and recommendations.

My acquaintance with the overall scientific and academic activity of Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Gergov, allow me to make the following recommendations - further development of his ideas in the psychology of adult development and providing his disciplines with aids, tools, textbooks, which is also preparation for his subsequent growth as a scientist.

8. Conclusion.

Expressing my impressions and analyzes of the overall scientific, expert, teaching and applied achievements of the candidate, assessing the relevance, significance of his work, I give my positive vote for Ch. Assistant Professor Dr. Teodor Krasimirov Gergov and I recommend to the Scientific Jury to propose to the Faculty Council to award him the scientific title "Associate Professor" in the professional field 3.2. Psychology (Pedagogical and developmental psychology /Psychology of adult development /), field of higher education, 3. Social and legal sciences, security and defense.

June 26, 2022
City. Veliko Tarnovo

Signature: /...../
/ prof. Kr.Petrova /